

Alapító okirat

módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a alapján az az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

- 1.1. A költségvetési szerv
 - 1.1.1. megnevezése: Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
 - 1.1.2. rövidített neve: AJBH
- 1.2. A költségvetési szerv idegen nyelvű megnevezése
 - 1.2.1. angol nyelven: Office of the Commissioner for Fundamental Rights
 - 1.2.2. német nyelven: Büro des Beauftragten für Grundrechte
 - 1.2.3. francia nyelven: Le Bureau de Commissaire des Droits Fondamentaux
- 1.3. A költségvetési szerv
 - 1.3.1. székhelye: 1055 Budapest Falk Miksa utca 9-11.
 - 1.3.2. telephelye:

	telephely megnevezése	telephely címe:
1		1013 Budapest, Krisztina körút 39/B.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

- 2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2012. január 1.
- 2.2. A költségvetési szerv alapításáról rendelkező jogszabály: Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény
- 2.3. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv
 - 2.3.1. megnevezése: Országgyűlés
 - 2.3.2. székhelye: 1055 Budapest, Kossuth tér 1-3.

2.4. A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének

	megnevezése	székhelye
1	Országgyűlési Biztos Hivatala	1051 Budapest, Nádor u. 22.
2	Egyenlő Bánásmód Hatóság	1013 Budapest, Krisztina körút 39/B.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

3.1. A költségvetési szerv irányító szervének

3.1.1. megnevezése: Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

3.1.2. székhelye: 1055 Budapest, Falk Miksa u. 9-11.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata: Az AJBH közfeladata az alapvető jogok hatékony, egységes szemléletű és legteljesebb védelme a vonatkozó törvényekben meghatározottak szerint. Az Alaptörvény 30. cikk (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa alapjogvédelmi tevékenységet lát el, eljárását bárki kezdeményezheti.

Az Alaptörvény 30. cikk (2) bekezdése meghatározza, hogy az alapvető jogok biztosa az alapvető jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszaéléseket vizsgálja vagy kivizsgáltatja, orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményez.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	841101	Államhatalmi szervek tevékenysége

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

Az alapvető jogok biztosa – az Alaptörvényben meghatározott feladat- és hatásköre mellett – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvényben meghatározott feladat- és hatásköröket gyakorol:

4.3.1. Az alapvető jogok biztosa tevékenysége során – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett figyelmet fordít

a) a gyermekek jogainak,

b) az Alaptörvény P) cikkében meghatározott értékeknek (a továbbiakban: a jövő nemzedékek érdekei),

c) az Alaptörvény XXIX. cikkében meghatározott jogoknak (a továbbiakban: a Magyarországon élő nemzetiségek jogai), valamint

d) a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogainak a védelmére.

4.3.2. Az alapvető jogok biztosa tevékenysége során – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett figyelmet fordít a 2007. évi XCII. törvénnyel kihirdetett, a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény végrehajtásának segítésére, védelmére és ellenőrzésére.

- 4.3.3. Az alapvető jogok biztosa áttekinti és elemzi az alapvető jogok magyarországi helyzetét, és az alapvető jogokkal összefüggő, Magyarországon történt jogsértésekről statisztikai kimutatást készít.
- 4.3.4. Az alapvető jogok biztosa véleményezi a feladat- és hatáskörét érintő jogszabályok tervezetét, a hosszú távú fejlesztési, területrendezési és a jövő nemzedékek életminőségét egyébként közvetlenül érintő tervek és koncepciókat, valamint javaslatot tehet az alapvető jogokat érintő jogszabályok módosítására, megalkotására, illetve nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére.
- 4.3.5. Az alapvető jogok biztosa kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatát, az Alaptörvény értelmezését, valamint a kihirdetéstől számított harminc napon belül az Alaptörvény és az Alaptörvény módosítása megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények megtartásának vizsgálatát.
- 4.3.6. Az alapvető jogok biztosa kezdeményezheti az önkormányzati rendelet más jogszabállyal való összhangjának felülvizsgálatát.
- 4.3.7. Az alapvető jogok biztosa közreműködik a feladat- és hatáskörét érintő nemzetközi szerződések alapján készülő nemzeti jelentések előkészítésében, figyelemmel kíséri és értékeli e szerződések magyar joghatóság alá tartozó érvényesülését.
- 4.3.8. Az alapvető jogok biztosa elősegíti az emberi jogok érvényesülését és védelmét. Ennek során társadalmi tudatformáló, felvilágosító tevékenységet végez és együttműködik azon szervezetekkel és nemzeti intézményekkel, amelyek célja az alapvető jogok védelmének előmozdítása.
- 4.3.9. Az alapvető jogok biztosa ellátja a 2011. évi CXLI. törvénnyel kihirdetett, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyve (továbbiakban: Jegyzőkönyv) 3. cikke szerinti nemzeti megelőző mechanizmus feladatait. A nemzeti megelőző mechanizmus feladatainak teljesítése érdekében az alapvető jogok biztosa a Jegyzőkönyv 4. cikke szerinti fogvatartási helyen szabadságuktól megfosztott személyekkel való bánásmódot beadvány és felmerült visszásság hiányában is rendszeresen vizsgálja. A nemzeti megelőző mechanizmus feladatainak teljesítéséről az alapvető jogok biztosa évente átfogó jelentést készít, amelyet a Hivatal honlapján közzé kell tenni.
- 4.3.10. Az alapvető jogok biztosa az alapvető jogok tiszteletben tartása és hatékonyabb védelme érdekében javaslatot tehet az országos rendőrfőkapitánynak, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatójának, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatójának, illetve az idegenrendészeti szerv főigazgatójának utasítás kiadására, módosítására vagy hatályon kívül helyezésére.
- 4.3.11. Az alapvető jogok biztosa beadvány alapján vizsgálja, hogy a hatóság (közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, kötelező tagság alapján működő köztestület, a Magyar Honvédség, rendvédelmi szerv, közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében, nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve, közjegyző, önálló bírósági végrehajtó vagy közszolgáltatást végző szerv, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvényben meghatározott kivételekkel) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti-e vagy annak közvetlen veszélyével jár-e.
- 4.3.12. Az alapvető jogok biztosa a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében hivatalból eljárást folytathat a természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb

csoportját érintő visszásság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára.

- 4.3.13. Az alapvető jogok biztosa kivételesen eljárhat, ha a beadvány alapján feltehető, hogy a hatóságnak nem minősülő, a vizsgálható hatóságok köréből törvénnyel ki nem zárt szervezet tevékenysége vagy mulasztása természetes személyek nagyobb csoportjának alapvető jogait súlyosan sérti.
- 4.3.14. Az alapvető jogok biztosa vizsgálja a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a törvényben meghatározott hatóságok általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.
- 4.3.15. Az alapvető jogok biztosa gondoskodik a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti, a közérdekű bejelentések megtételére és nyilvántartására szolgáló elektronikus rendszer üzemeltetéséről.
- 4.3.16. Az alapvető jogok biztosa a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben meghatározottak szerint vizsgálja a nemzetbiztonsági ellenőrzés felülvizsgálati eljárása elrendelését és lefolytatását az alapvető jogokkal összefüggő visszásság megállapítása érdekében.
- 4.3.17. Az alapvető jogok biztosa vizsgálja a Rendőrségről szóló törvény alapján előterjesztett panaszokat (a továbbiakban: rendőrségi panasz). A rendőrségi panaszokról felvilágosítást kérhet, és amennyiben eljárásának feltételei fennállnak, erről a panaszost, illetve az eljáró rendőri szervet értesíti.
- 4.3.18. Az alapvető jogok biztosa ellátja az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben (a továbbiakban: Ebktv.) meghatározott feladatokat. Az alapvető jogok biztosa az Ebktv.-ben meghatározott ügyekben közigazgatási hatósági eljárás keretében jár el. Az alapvető jogok biztosa:
 - a) kérelem alapján, illetve az Ebktv.-ben meghatározott esetekben hivatalból vizsgálatot folytat annak megállapítására, hogy megsértették-e az egyenlő bánásmód követelményét, valamint kérelem alapján vizsgálatot folytat, hogy az arra kötelezett munkáltatók elfogadtak-e esélyegyenlőségi tervet, a vizsgálat alapján döntést hoz;
 - b) a közérdekű igényérvényesítés joga alapján pert indíthat a jogaikban sértett személyek és csoportok jogainak védelmében;
 - c) véleményezi az egyenlő bánásmódot érintő jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök és jelentések tervezeteit;
 - d) javaslatot tesz az egyenlő bánásmódot érintő kormányzati döntésekre, jogi szabályozásra;
 - e) rendszeresen tájékoztatja a közvéleményt és az Országgyűlést az egyenlő bánásmód érvényesülésével kapcsolatos helyzetről;
 - f) feladatainak ellátása során együttműködik a civil és érdekképviselői szervezetekkel, valamint az érintett állami szervekkel;
 - g) az érintettek számára folyamatos tájékoztatást ad és segítséget nyújt az egyenlő bánásmód megsértése elleni fellépéshez;
 - h) közreműködik az egyenlő bánásmód követelményével kapcsolatban nemzetközi szervezetek, így különösen az Európa Tanács számára készülő kormányzati jelentések elkészítésében;
 - i) közreműködik az Európai Unió Bizottsága számára az egyenlő bánásmódra vonatkozó irányelvek harmonizációjáról szóló jelentések elkészítésében;
 - j) ellátja – kormányrendeletben meghatározott kivétellel – a légitársaságokon utazó fogyatékkal élő, illetve csökkent mozgásképességű személyek jogairól szóló, 2006. július 5-i 1107/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 14. cikkében meghatározott végrehajtó szerv feladatait.

- 4.3.19. Az alapvető jogok biztosa az éves tevékenységéről szóló beszámolót terjeszt az Országgyűlés elé a tárgyévet követő év március 31-ig.
- 4.3.20. Az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese figyelemmel kíséri a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését, és
- a) rendszeresen tájékoztatja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatairól,
 - b) felhívja az alapvető jogok biztosa, az érintett intézmények és a nyilvánosság figyelmét a természetes személyek nagyobb csoportját – különösen a jövő nemzedékeket – érintő jogsértés veszélyére,
 - c) az alapvető jogok biztosának hivatalbóli eljárás megindítását javasolhatja,
 - d) közreműködik az alapvető jogok biztosának vizsgálatában,
 - e) javasolhatja, hogy az alapvető jogok biztosa az Alkotmánybírósághoz forduljon,
 - f) figyelemmel kíséri a fenntartható fejlődés Országgyűlés által elfogadott stratégiájának megvalósulását,
 - g) javaslatot tehet a jövő nemzedékek jogait érintő jogszabályok megalkotására, módosítására, valamint
 - h) nemzetközi tevékenységével elősegíti a jövő nemzedékek érdekeivel kapcsolatos hazai intézményrendszer értékeinek bemutatását.
- 4.3.21. Az alapvető jogok biztosának a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó helyettese figyelemmel kíséri a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak érvényesülését, és
- a) rendszeresen tájékoztatja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatairól,
 - b) felhívja az alapvető jogok biztosa, érintett intézmények és a nyilvánosság figyelmét a nemzetiségeket érintő jogsértés veszélyére,
 - c) az alapvető jogok biztosának hivatalbóli eljárás megindítását javasolhatja,
 - d) közreműködik az alapvető jogok biztosának vizsgálatában,
 - e) javasolhatja, hogy az alapvető jogok biztosa az Alkotmánybírósághoz forduljon,
 - f) véleményezi a Kormány társadalmi felzárkózásról szóló stratégiáját és figyelemmel kíséri a Magyarországon élő nemzetiségeket érintő célkitűzéseinek megvalósulását,
 - g) javaslatot tehet a Magyarországon élő nemzetiségek jogait érintő jogszabályok megalkotására, módosítására, valamint
 - h) nemzetközi tevékenységével elősegíti a Magyarországon élő nemzetiségek érdekeivel kapcsolatos hazai intézményrendszer értékeinek bemutatását.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	011110	Államhatalmi szervek tevékenysége
2	011320	Nemzetközi szervezetekben való részvétel

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Magyarország területe

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: A költségvetési szerv irányítója és vezetője az alapvető jogok biztosa. Az alapvető jogok biztosának személyére a köztársasági elnök tesz javaslatot, és az Alaptörvény 30. cikk (3) bekezdése alapján az Országgyűlés az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával hat évre választja meg. Az alapvető jogok biztosa egyszer újraválasztható.

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	választott tisztségviselő	Alaptörvény az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény
2	közszolgálati jogviszony	a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény
3	munkaviszony	Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
4	megbízási jogviszony	Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

Budapest, 2021. január 1.



Dr. Kozma Ákos
az alapvető jogok biztosa